

DECIZIA nr. 555 din 19 septembrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#)

EMITENT

• **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 170 din 22 februarie 2018**

Data intrării în vigoare 22-02-2018

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia-Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Oana Cristina Puică	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#), excepție ridicată de procuror în Dosarul nr. 3.778/63/2014* al Curții de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 553D/2016.
2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.
3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate. În acest sens, se arată că, din interpretarea dispozițiilor [art. 213 alin. \(1\) din Codul penal](#) raportate la prevederile [alin. \(4\)](#) al aceluiași text de lege, rezultă că tipicitatea - ca trăsătură esențială a infracțiunii - lipsește în ipoteza în care proxenetul a determinat, a înlesnit ori a obținut foloase patrimoniale din întreținerea de acte sexuale de către victima sa cu aceeași persoană. Consideră că impunerea cerinței ca actele sexuale să fie întreținute de către victima infracțiunii de proxenetism cu diferite persoane contravine prevederilor constituționale ale [art. 1 alin. \(3\)](#) privind statul de drept și ale [art. 16](#) referitor la egalitatea în drepturi raportat la [art. 23 alin. \(1\)](#) privind libertatea individuală, astfel că sintagma „cu diferite persoane” din cuprinsul dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) este neconstituțională. Arată că, prin [noul Cod penal](#), proxenetismul este reglementat ca o infracțiune contra persoanei, mai exact contra unei persoane vulnerabile, prin incriminare protejându-se libertatea persoanei care se prostituează. Referitor la condiția impusă de dispozițiile [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) - ca întreținerea de acte sexuale să aibă loc cu mai multe persoane -, consideră că cerința respectivă duce la lipsirea persoanelor vulnerabile de protecție în situații mult mai grave decât cele în care această protecție este acordată de către stat prin incriminarea faptei de proxenetism în forma actuală. Astfel, susține că nu există nicio rațiune pentru care fapta de a determina o persoană la întreținerea de acte sexuale cu doi clienți diferiți, în două rânduri, să fie infracțiune, iar fapta de a determina o persoană la întreținerea de sute de acte sexuale cu același client să nu fie infracțiune. Așadar, nu există nicio rațiune pentru care libertatea persoanei ce se prostituează să fie protejată în primul caz -- prin incriminarea proxenetismului -, dar nu și în cel de-al doilea caz, care este mult mai grav. Arată că legiuitorul a recunoscut statutul de persoane vulnerabile celor care practică relații sexuale în scopul obținerii de foloase patrimoniale. Prin urmare, incriminarea proxenetismului - care constituie mijlocul de protecție a acestor persoane - nu poate depinde de succesul pe care persoana exploatată îl are în întreținerea de acte sexuale. De asemenea, consideră că nereglementarea ca infracțiune a proxenetismului în cazul în care proxenetul furnizează unui singur client persoane cu care să întrețină relații sexuale evidențiază faptul că legiuitorul nu a luat măsuri pentru apărarea ordinii și siguranței publice în situații care pot fi mult mai grave decât acelea pentru care asemenea măsuri au fost luate, ducând la încurajarea unei anumite forme de proxenetism. Menționează că definiția practicării prostituției este preluată parțial din [Codul penal din 1969](#), iar în doctrina creată sub imperiul vechiului cod s-a susținut că raporturile sexuale trebuie întreținute cu mai multe persoane, pentru a scoate, astfel, în evidență caracterul lor de mijloc obișnuit de procurare de venituri și pentru a nu se incrimina o anumită formă de concubinaj. Asemenea argumente sunt, însă, în neconcordanță cu scopul avut în vedere de legiuitor atunci când, prin [noul Cod penal](#), a inclus proxenetismul în rândul infracțiunilor contra persoanei și a renunțat la condiția ca prin practicarea prostituției să se obțină mijloacele de existență. Subliniază că [noul Cod penal](#) a menținut cerința din vechiul cod - ca raporturile sexuale să fie practicate „cu diferite persoane” -, deși a eliminat scopul cerinței, care era acela de a demonstra că, prin raporturile sexuale, persoana care practica prostituția își procura mijloacele de existență. Or, nu poate fi admisă păstrarea, în conținutul incriminării, a unui mijloc (cerința întreținerii de acte sexuale cu diferite persoane) care nu mai servește dovedirii niciunui scop (procurarea mijloacelor de existență). Mai mult, argumentul adus în doctrina anterioară, în sensul creării unor relații apropiate celor de

concubinaj între persoana care practica prostituția și unicul său client, se referea strict la relația dintre aceste două persoane, iar nu la situația proxenetului, astfel că nu există nicio rațiune ca, sub imperiul [noului Cod penal](#), dezvoltarea unor asemenea relații să ducă la exonerarea de răspundere penală a proxenetului. În fine, menționează că examinarea definițiilor date prostituției în diverse sisteme de drept arată că aceasta este înțeleasă ca practicarea de acte sexuale în schimbul unor sume de bani, fără a exista vreo referire la numărul de clienți.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 18 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.778/63/2014*, Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#). Excepția a fost ridicată de procuror cu ocazia soluționării apelului formulat într-o cauză având ca obiect stabilirea răspunderii penale a inculpaților cu privire la săvârșirea, printre altele, a infracțiunii de proxenetism prevăzute de [art. 213 alin. \(1\) din Codul penal](#).

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, procurorul, autor al acesteia, susține, în esență, că dispozițiile [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) încalcă prevederile constituționale privind statul român, egalitatea în drepturi și libertatea individuală. În acest sens, arată că, prin [noul Cod penal](#), proxenetismul este reglementat ca o infracțiune contra persoanei, mai exact ca o infracțiune contra unei persoane vulnerabile, prin incriminare fiind protejată libertatea persoanei care se prostituează. Condiția impusă de dispozițiile [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) ca întreținerea de acte sexuale să aibă loc „cu diferite persoane” duce la lipsirea de protecția urmărită - prin incriminarea faptei de proxenetism - a unor persoane vulnerabile aflate, poate, în situații chiar mai grave decât cele care beneficiază de protecția mai sus menționată. Nu există nicio rațiune pentru care fapta persoanei care determină o altă persoană la întreținerea de acte sexuale cu doi clienți diferiți, în două rânduri, să constituie infracțiune, iar fapta persoanei care determină o altă persoană la practicarea de sute de relații sexuale cu același client să nu fie infracțiune. Nu poate exista vreo rațiune pentru care libertatea persoanei care se prostituează este protejată în primul caz prin incriminarea proxenetismului, dar nu și în al doilea, care este mult mai grav. Consideră că legiuitorul a recunoscut statutul de persoane vulnerabile persoanelor care practică relații sexuale în scopul obținerii de foloase patrimoniale și, prin urmare, incriminarea care constituie mijlocul de protecție a acestor persoane nu poate depinde de „succesul” pe care persoana exploatată îl are în întreținerea de acte sexuale. În concluzie, consideră că sintagma „cu diferite persoane” încalcă libertatea individuală a persoanelor exploatate sexual, creează discriminare pentru aceste persoane și contravine statului de drept - consacrat de prevederile [art. 1 alin. \(3\) din Constituție](#) - în componentele sale referitoare la apărarea ordinii publice și a siguranței cetățenilor.

6. Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece sintagma „cu diferite persoane” cuprinsă în dispozițiile [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) nu încalcă prevederile [art. 1 alin. \(3\)](#), ale [art. 16](#) și ale [art. 23 alin. \(1\) din Constituție](#). Astfel, principiul egalității în fața legii, fără privilegii și fără discriminări, presupune faptul că toate persoanele aflate în aceeași situație beneficiază de același tratament juridic, regimul penal diferențiat al unor persoane, stabilit în funcție de actele materiale diferite pe care acestea le săvârșesc nefiind de natură să împiedice aplicarea efectivă a principiului constituțional al egalității în drepturi. Totodată, consideră că este dreptul legiuitorului de a incrimina anumite comportamente, sintagma criticată având tocmai rolul de a distinge între persoanele vulnerabile determinate să întrețină acte sexuale în scopul obținerii de foloase patrimoniale și persoanele care nu sunt vulnerabile și pot întreține acte sexuale în cadrul unor raporturi de concubinaj sau asemănătoare acestora, fără ca obținerea de venituri în acest mod să constituie un obicei.

7. Potrivit [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru ași exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. Guvernul consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, arată că dispozițiile [art. 213 din Codul penal](#) reprezintă o normă de incriminare, care se aplică în mod nediferențiat tuturor persoanelor aflate în aceeași situație juridică, neinstituind tratamente discriminatorii pentru anumite categorii de persoane. Invocă, în acest sens, jurisprudența Curții Constituționale, care a statuat că egalitatea în fața legii înseamnă aplicarea aceluiași regim juridic pentru persoane aflate în situații similare, iar nu un tratament juridic uniform pentru persoane aflate în situații diferite. Dispozițiile [art. 16 din Constituție](#) privind egalitatea în drepturi a cetățenilor trebuie interpretate în corelare cu prevederile [art. 4 din Legea fundamentală](#), care vizează criteriile generale de discriminare, și anume: rasa, naționalitatea, originea etnică, limba, religia, sexul, opinia, apartenența politică, averea și originea socială. Or, nicio astfel de diferențiere nu este făcută în cuprinsul [art. 213 din Codul penal](#), care incriminează fapta de proxenetism, adică activitatea de determinare sau înlesnire a practicării prostituției, de natura acesteia din urmă fiind tocmai practicarea ca îndeletnicire, în mod constant, ceea ce implică mai mulți potențiali beneficiari, adică mai multe persoane cu care se întrețin respectivele acte sexuale. Consideră că autorul excepției urmărește, de fapt, extinderea incriminării faptei de proxenetism și la situația în care actele de determinare sau de

înlesnire a întreținerii de acte sexuale au avut în vedere un singur beneficiar. Apreciază că dispozițiile de lege criticate se aplică în mod nediscriminatoriu tuturor persoanelor aflate în aceeași situație juridică și nu afectează dreptul la un proces echitabil, reprezentând o opțiune de politică legislativă, a cărei reglementare constituie atributul exclusiv al legiuitorului. Potrivit prevederilor [art. 73 alin. \(3\) lit. h\) din Constituție](#), infracțiunile, conținutul acestora, regimul sancționator, precum și regimul de executare a pedepselor se stabilesc de către Parlament, prin lege organică. Pe cale de consecință, nu este nimic neconstituțional în posibilitatea legiuitorului de a decide care dintre faptele ce intră în sfera relațiilor sociale prezintă pericolul social și caracteristicile unei infracțiuni.

9. Avocatul Poporului consideră că dispozițiile [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) sunt constituționale. Astfel, arată că prin [Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016](#), Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a respins ca inadmisibilă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 3.778/63/2014* (în care a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate), sesizare prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept „dacă în cazul infracțiunii de proxenetism săvârșită în modalitatea determinării prostituției lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care întreținerea de acte sexuale în scopul obținerii de foloase a avut loc în mod repetat, dar cu aceeași persoană”. Prin decizia mai sus menționată, instanța supremă a reținut că problema a cărei dezlegare se solicită nu constituie o reală problemă de drept, generată de dificultăți de interpretare a normei de incriminare sau de opinii divergente exprimate în acest sens și argumentate din punct de vedere juridic. Astfel, întrucât dispozițiile de drept substanțial incidente și care ar trebui interpretate sunt clare, inteligibile și neechivoce, omisiunea legiuitorului de a incrimina anumite fapte nu poate fi suplinită prin pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri conform [art. 475 din Codul de procedură penală](#). Avocatul Poporului consideră că este opțiunea legiuitorului de a nu include în definiția practicării prostituției ipoteza în care actele sexuale sunt întreținute cu aceeași persoană și, deci, de a plasa în afara sferei de aplicare a normei de incriminare a proxenetismului determinarea sau înlesnirea întreținerii de acte sexuale cu aceeași persoană.

10. Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile [Constituției](#), precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor [art. 146 lit. d\) din Constituție](#), precum și ale [art. 1 alin. \(2\)](#), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#), care au următorul cuprins: „(4) Prin practicarea prostituției se înțelege întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul.”

13. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale [art. 1 alin. \(3\)](#) privind statul român, ale [art. 16](#) referitor la egalitatea în drepturi și ale [art. 23 alin. \(1\)](#) privind libertatea individuală.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în [Codul penal din 1969](#), prostituția era incriminată în dispozițiile [art. 328](#) - situat în titlul IX al Părții speciale („Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială”), în capitolul IV („Alte infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială”) -, ca fiind „fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane”, iar infracțiunea de proxenetism era reglementată în dispozițiile [art. 329](#), în același capitol ca și infracțiunea de prostituție.

15. [Noul Cod penal](#) incriminează fapta de proxenetism în cuprinsul [art. 213](#), situat în titlul I al Părții speciale („Infracțiuni contra persoanei”), în capitolul VII („Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile”), ca fiind „determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane” [[alin. \(1\)](#)], în condițiile în care „practicarea prostituției” este definită ca „întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul” [[alin. \(4\)](#)]. Diferența majoră față de vechea reglementare constă în aceea că fapta determinată sau înlesnită de către autorul infracțiunii de proxenetism ori de pe urma căreia acesta obține foloase patrimoniale - și anume prostituția - nu mai reprezintă infracțiune potrivit [noului Cod penal](#) ([Decizia Curții Constituționale nr. 874 din 15 decembrie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 7 martie 2016, paragraful 13).

- 16.** Curtea constată că rațiuni de politică penală - referitoare la protecția persoanelor vulnerabile împotriva exploatarei prostituției acestora - au impus legiuitorului să incrimineze, în continuare, proxenetismul, și anume în modalitățile normative simple prevăzute de dispozițiile [art. 213 alin. \(1\) din Codul penal](#), respectiv în modalitățile agravate de la [alin. \(2\)](#) și [alin. \(3\)](#) ale articolului menționat.
- 17.** În ceea ce privește critica autorului excepției, potrivit căreia cerința impusă de dispozițiile [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) ca întreținerea de acte sexuale să aibă loc „cu diferite persoane”, Curtea nu poate reține că o atare condiție ar duce la lipsirea de protecția urmărită - prin incriminarea faptei de proxenetism - a unor persoane vulnerabile aflate în situații chiar mai grave decât cele care beneficiază de protecția mai sus menționată.
- 18.** Referitor la încălcarea principiului egalității în drepturi, consacrat de prevederile [art. 16 din Constituție](#), Curtea constată că [Legea fundamentală](#) nu stabilește mijloacele juridice prin care trebuie realizată ocrotirea valorilor sociale, acestea fiind lăsate la aprecierea legiuitorului, având în vedere că politica penală a statului poate avea diverse imperative și priorități în diferite perioade de timp, determinate de frecvența, gravitatea și consecințele faptelor antisociale. În raport cu acestea, legiuitorul alege mijloacele juridice prin care urmărește să asigure protecția diferitelor categorii de relații sociale, ceea ce înseamnă că, în funcție de gradul de pericol social, poate considera că anumite fapte trebuie incriminate și combătute prin aplicarea de sancțiuni de drept penal, iar altele nu, fără a se aduce, însă, vreo atingere principiului egalității în drepturi consacrat de [art. 16 din Constituție](#), aceasta fiind o problemă de oportunitate și de justificare practică.
- 19.** Curtea constată că sintagma „cu diferite persoane” nu încalcă libertatea individuală a persoanelor exploatate sexual, nu creează discriminare pentru aceste persoane și nu contravine statului de drept, în componentele sale referitoare la apărarea ordinii publice și a siguranței cetățenilor.
- 20.** În acest sens, Curtea observă că, în [Codul penal din 1969](#), prostituția era incriminată, în dispozițiile [art. 328](#), ca fiind „fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane”. În doctrina creată sub imperiul [vechiului Cod penal](#) cu privire la reglementarea infracțiunii de prostituție, s-a arătat că raporturile sexuale trebuie întreținute cu mai multe persoane, întrucât continuitatea raporturilor sexuale cu aceeași persoană generează, în pofida caracterului interesat al acestora, o prezumție de afecțiune între parteneri, de oarecare stabilitate, care apropie aceste relații de acelea de concubinaj. Aceasta este rațiunea pentru care [Codul penal din 1969](#) prevedea, în conținutul constitutiv al infracțiunii de prostituție, cerința ca raporturile sexuale să fie practicate „cu diferite persoane”, în sensul de mai mulți clienți. [Noul Cod penal](#) a preluat, în conținutul constitutiv al infracțiunii de proxenetism, cerința ca subiectul pasiv, și anume persoana vulnerabilă care practică prostituția, să întrețină acte sexuale „cu diferite persoane”, întrucât aceeași rațiune subzistă și sub imperiul [noului Cod penal](#), în condițiile dezincriminării prostituției și includerii proxenetismului în rândul infracțiunilor contra persoanei, având în vedere că proxenetismul este definit, în mod necesar, prin raportare la noțiunea de „practicare a prostituției”.
- 21.** Astfel, Curtea reține că sintagma „cu diferite persoane” din cuprinsul dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) reprezintă opțiunea legiuitorului, potrivit politicii sale penale, având în vedere rolul constituțional al Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la [art. 61 alin. \(1\) din Legea fundamentală](#). Preluarea sintagmei „cu diferite persoane” din textul [art. 328 al Codului penal din 1969](#) în cuprinsul dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) constituie, așadar, o opțiune conștientă a legiuitorului, care a ținut cont că fapta determinată sau înlesnită de către autorul infracțiunii de proxenetism ori de pe urma căreia acesta obține foloase patrimoniale - și anume prostituția - nu mai este incriminată în [noul Cod penal](#). Prin adoptarea textului de lege criticat, Parlamentul s-a plasat, astfel, în interiorul marjei sale de apreciere, respectând principiul egalității în drepturi a cetățenilor ([Decizia nr. 25 din 6 martie 1996](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 4 decembrie 1996, [Decizia nr. 683 din 19 noiembrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 47 din 20 ianuarie 2015, paragrafele 16 și 17, [Decizia nr. 54 din 24 februarie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 17 aprilie 2015, paragraful 20, și [Decizia nr. 156 din 17 martie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 303 din 4 mai 2015, paragraful 13).
- 22.** De altfel, Curtea observă că, prin [Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016](#) a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016, instanța supremă a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 3.778/63/2014* (în care a fost ridicată și prezenta excepție de neconstituționalitate), sesizare prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept „dacă în cazul infracțiunii de proxenetism săvârșită în modalitatea determinării prostituției lipsește tipicitatea ca trăsătură esențială a infracțiunii, în cazul în care întreținerea de acte sexuale în scopul obținerii de foloase a avut loc în mod repetat, dar cu aceeași persoană”.
- 23.** Prin decizia mai sus menționată, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut că dispozițiile de drept substanțial incidente și care ar trebui interpretate sunt clare, inteligibile, neechivoce, iar omisiunea legiuitorului de a incrimina anumite fapte nu poate fi suplinită prin pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri în temeiul [art. 475 din Codul de procedură](#)

penală. De asemenea, instanța supremă a apreciat că problema a cărei dezlegare se solicită nu are caracter de noutate. În acest sens, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că incriminarea proxenetismului din [noul Cod penal](#) nu se deosebește fundamental de vechea incriminare ([art. 329 din Codul penal din 1969](#)), varianta tip fiind, practic, preluată din vechiul cod, cu unele modificări clarificatoare, de ordin semantic, determinate și de faptul că prostituția nu mai este incriminată. Pe cale de consecință, noua normă de incriminare a infracțiunii de proxenetism conține și definiția „practicării prostituției”, noțiune la care face referire și care constituie o condiție esențială atașată elementului material, intrând, astfel, în conținutul constitutiv al infracțiunii, devenind parte componentă a tipicității infracțiunii de proxenetism. Instanța supremă observă că definiția „practicării prostituției” păstrează caracterul repetat al actelor ce conduc la prostituție, precum și necesitatea existenței unor clienți diferiți. Drept urmare, și determinarea la practicarea prostituției trebuie să vizeze o activitate de tipul celei descrise în conținutul normei de incriminare, astfel cum este definită la [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#). Având în vedere cele arătate mai sus, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că, în situația în care s-ar aprecia că sesizarea este admisibilă, răspunsul pe care ar trebui să îl dea întrebării prealabile s-ar limita la simpla trimitere la dispozițiile [art. 213 alin. \(1\) și alin. \(4\) din Codul penal](#), căci nu s-ar putea răspunde altceva decât ceea ce este prevăzut cu claritate în norma de incriminare.

24. Pentru considerentele expuse, în temeiul [art. 146 lit. d\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#), precum și al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de procuror în Dosarul nr. 3.778/63/2014* al Curții de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori și constată că dispozițiile [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 septembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,

Oana Cristina Puică

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția de respingere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#), pronunțată de Curtea Constituțională, cu majoritate de voturi, considerăm că sintagma „cu diferite persoane” din cuprinsul dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) este neconstituțională.

I. Prezentare comparativă a modului de reglementare a infracțiunii de proxenetism în [Codul penal din 1969](#) și în [noul Cod penal](#)

[Codul penal din 1969](#) incrimina prostituția în [art. 328](#) - situat în titlul IX al Părții speciale („Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială”), în capitolul IV („Alte infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială”) -, ca fiind: „Fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani”.

Infracțiunea de proxenetism era reglementată în [Codul penal din 1969](#) în același capitol ca și infracțiunea de prostituție, și anume în dispozițiile [art. 329](#) (modificate de [art. I pct. 18 din Legea nr. 169/2002](#) privind modificarea și completarea [Codului penal](#), a [Codului de procedură penală](#) și a unor legi speciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 261 din 18 aprilie 2002, [alin. 3](#) fiind, ulterior, modificat prin [art. I pct. 8 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 143/2002](#) pentru modificarea și completarea unor dispoziții din [Codul penal](#) și unele legi speciale, în vederea ocrotirii minorilor împotriva abuzurilor sexuale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 804 din 5 noiembrie 2002) -, care aveau următorul cuprins:

Îndemnul ori înlesnirea practicării prostituției sau tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către o persoană se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

Recrutarea unei persoane pentru prostituție ori traficul de persoane în acest scop, precum și constrângerea la prostituție se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

Dacă fapta prevăzută în alin. 1 sau 2 este săvârșită față de un minor sau prezintă un alt caracter grav, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 18 ani și interzicerea unor drepturi.

Banii, valorile sau orice alte bunuri care au servit sau au fost destinate să servească, direct sau indirect, la comiterea infracțiunii prevăzute la alin. 1-3 și cele care au fost dobândite prin săvârșirea acestora se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Tentativa se pedepsește.

Noul Cod penal incriminează fapta de proxenetism în [art. 213](#), situat în titlul I al Părții speciale („Infracțiuni contra persoanei”), în capitolul VII („Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile”), având următorul cuprins:

(1) Determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) În cazul în care determinarea la începerea sau continuarea practicării prostituției s-a realizat prin constrângere, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele sunt săvârșite față de un minor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

(4) Prin practicarea prostituției se înțelege întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul.

Observăm că elementul material al laturii obiective a infracțiunii de proxenetism se poate realiza prin trei acțiuni distincte, prevăzute de [art. 213 alin. \(1\) din Codul penal](#), și anume determinarea practicării prostituției, înlesnirea practicării prostituției și obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane.

Varianta tip a infracțiunii reia, în mare măsură, varianta tip a incriminării cu aceeași denumire marginală din [art. 329 din Codul penal din 1969](#), cu unele modificări de ordin semantic, dar și de conținut, realizate prin utilizarea unor termeni și sintagme noi: „determinarea” în loc de „îndemnul”, „obținerea de foloase patrimoniale” în loc de „tragerea de foloase”, „una sau mai multe persoane” în loc de „o persoană” (cu referire la practicarea prostituției). Acțiunea de determinare reprezintă, în fapt, o instigare, în sensul [art. 47 din noul Cod penal](#), iar acțiunea de înlesnire constituie, la rândul ei, o modalitate a complicității, potrivit [art. 48](#) din același cod, cu diferența majoră față de vechea reglementare că fapta determinată sau înlesnită, și anume prostituția - care era incriminată în [art. 328 din Codul penal din 1969](#) - nu mai reprezintă infracțiune potrivit noii legislații ([Decizia Curții Constituționale nr. 874 din 15 decembrie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 7 martie 2016, paragraful 13).

Rațiuni de politică penală - referitoare la protecția persoanelor vulnerabile împotriva exploatarei prostituției acestora - au impus legiuitorului să incrimineze, în continuare, proxenetismul - atât în modalitățile normative simple de la [art. 213 alin. \(1\) din noul Cod penal](#), cât și în modalitățile agravate prevăzute la [alin. \(2\) și \(3\)](#) ale aceluiași articol. Obiectul juridic generic al noii incriminări este însă diferit față de cel avut în vedere de [Codul penal anterior](#), în sensul că înglobează mai multe valori sociale ocrotite.

Astfel, [Codul penal din 1969](#) prevedea infracțiunea de proxenetism în titlul IX al Părții speciale („Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială”), în capitolul IV („Alte infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială”), în timp ce în [noul Cod penal](#) incriminarea faptei de proxenetism a fost adusă în titlul destinat protecției persoanei, care este titlul I al Părții speciale („Infracțiuni contra persoanei”), printre infracțiunile care se referă la exploatarea persoanelor vulnerabile, având reglementarea în capitolul VII („Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile”).

Pornind de la grupul de infracțiuni în cadrul căruia a fost inclus proxenetismul în [noul Cod penal](#), Curtea a reținut, în [Decizia nr. 874 din 15 decembrie 2015](#), citată anterior, că „obiectul juridic principal al acestei infracțiuni constă în relațiile sociale referitoare la atributele fundamentale ale persoanei, relații care presupun procurarea mijloacelor de existență prin muncă, în condiții de respect pentru regulile de morală și de asigurare a demnității umane, cu excluderea oricăror acte de dobândire a unor foloase patrimoniale din practicarea prostituției de către o altă persoană” (paragraful 14).

Legat de considerațiile privind titlul și capitolul în care se afla în [vechiul Cod penal](#) și, respectiv, titlul și capitolul în care se află în noul cod incriminarea faptei de proxenetism, apreciem că trebuie avută în vedere și [Decizia nr. XVI din 19 martie 2007](#) a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secțiunile Unite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 542 din 17 iulie 2008, pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii, cu privire la raportul dintre infracțiunea de proxenetism reglementată în [art. 329 din Codul penal din 1969](#) și infracțiunea de trafic de persoane prevăzută în [art. 12](#) și, respectiv, [art. 13 din Legea nr. 678/2001](#) (privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 783 din 11 decembrie 2001). Astfel, potrivit deciziei amintite, distincția dintre infracțiunea de trafic de persoane prevăzută de [art. 12](#) și, respectiv, [art. 13 din Legea nr. 678/2001](#) și cea de proxenetism reglementată de [art. 329 alin. 1 din Codul penal din 1969](#) era dată de obiectul juridic generic diferit al celor două incriminări, respectiv de valoarea socială diferită, protejată de

legiutor prin textele incriminatorii ale celor două legi: în cazul infracțiunilor prevăzute de [Legea nr. 678/2001](#), aceasta fiind apărarea dreptului la libertatea de voință și acțiune a persoanei, iar în cazul infracțiunii de proxenetism reglementate de [art. 329 din Codul penal din 1969](#) - apărarea bunelor moravuri în relațiile de conviețuire socială și de asigurare licită a mijloacelor de existență.

Întrucât, potrivit [noului Cod penal](#), infracțiunea de proxenetism, prevăzută de [art. 213](#), se află în capitolul VII („Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile”) al titlului I al Părții speciale, capitol în care se regăsesc și infracțiunile de trafic de persoane ([art. 210 din Codul penal](#)), respectiv trafic de minori ([art. 211 din Codul penal](#)), reiese că, prin incriminarea faptei de proxenetism, este ocrotită și libertatea individuală, care este un atribut fundamental al persoanei, consacrat ca inviolabil de prevederile [art. 23 alin. \(1\) din Constituție](#), persoana vulnerabilă, care practică prostituția, fiind subiect pasiv al infracțiunii de proxenetism.

În doctrină, este apreciată ca firească incriminarea faptei de proxenetism în titlul destinat protecției persoanei, printre infracțiunile care se referă la exploatarea persoanelor vulnerabile, libertatea persoanei fiind considerată principala valoare protejată prin aceasta.

În sprijinul acestei opinii este și [Decizia nr. 20 din 11 octombrie 2016](#) a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 17 noiembrie 2016 (referitoare la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept, dacă, „în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzută de [art. 213 din Codul penal](#) - în modalitatea înlesnirii practicării prostituției, dacă faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră și de una minoră, sunt realizate elementele constitutive ale unei singure infracțiuni prevăzute de [art. 213 alin. \(1\)](#) și [\(3\) din Codul penal](#) cu aplicarea [art. 35 alin. \(1\) din Codul penal](#) sau două infracțiuni aflate în concurs, respectiv [art. 213 alin. \(1\) din Codul penal](#) și [art. 213 alin. \(3\) din Codul penal](#), ambele cu aplicarea [art. 38 din Codul penal](#)”).

Având în vedere însă că [noul Cod penal](#) reglementează infracțiunea de proxenetism în capitolul VII („Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile”) al titlului I al Părții speciale, este clar că libertatea individuală nu poate fi considerată unica valoare socială ocrotită prin incriminarea prevăzută de [art. 213](#), pentru că, într-un astfel de caz, infracțiunea ar fi fost prevăzută în capitolul VI („Infracțiuni contra libertății persoanei”) din același titlu.

Pentru toate aceste motive, apreciem că obiectul juridic principal al infracțiunii prevăzute de [art. 213 din Codul penal](#) are o sferă complexă și constă în relațiile de conviețuire socială, relații care presupun apărarea libertății de voință și acțiune a persoanelor vulnerabile, precum și procurarea mijloacelor de existență prin muncă, în condiții de respect pentru regulile de morală și de asigurare a demnității omului, cu excluderea oricăror acte de dobândire a unor foloase patrimoniale din practicarea prostituției de către o altă persoană.

Infracțiunea de proxenetism are și un obiect juridic secundar, care constă în relațiile sociale privind integritatea corporală și sănătatea persoanei, când fapta se realizează prin constrângere, în condițiile [alin. \(2\) al art. 213 din Codul penal](#), sau normala dezvoltare a minorului, când fapta se săvârșește asupra unui minor, în condițiile [alin. \(3\) al aceluiași articol](#).

II. Neconstituționalitatea sintagmei „cu diferite persoane” din cuprinsul dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#)
În ceea ce privește sintagma „cu diferite persoane” din definiția dată „practicării prostituției” prin dispozițiile [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#), sintagmă criticată în cauza de față, observăm că - deși prostituția nu mai constituie infracțiune potrivit [noului Cod penal](#) -, având în vedere necesitatea reprimării proxenetismului și ținând cont de faptul că acesta este legat, în mod indisolubil, de practicarea prostituției, a fost necesară, în continuare, definirea acesteia.

Apreciem că sintagma „cu diferite persoane” din cuprinsul dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) este neconstituțională, întrucât aduce atingere statului de drept - în componentele sale privind respectarea demnității omului și apărarea ordinii și a moralei publice -, egalității cetățenilor în fața legii și libertății individuale, principii consacrate de prevederile [art. 1 alin. \(3\)](#), ale [art. 16 alin. \(1\)](#) și ale [art. 23 alin. \(1\) din Constituție](#).

Astfel, considerăm că sintagma „cu diferite persoane” creează discriminare în cadrul aceleiași categorii de persoane vulnerabile, prin neincriminarea faptei de proxenetism în cazul determinării sau înlesnirii întreținerii de către persoana vulnerabilă de acte sexuale cu o singură persoană (client), respectiv în cazul obținerii de foloase patrimoniale de pe urma întreținerii de către persoana vulnerabilă de acte sexuale cu o singură persoană (client). Sub aspectul asigurării egalității în drepturi, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că principiul egalității în fața legii, consacrat de prevederile [art. 16 alin. \(1\) din Constituție](#), presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. El nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiutorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice ([Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, [Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, [Decizia nr. 89 din 27 februarie 2003](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 200 din 27 martie 2003).

Totodată, Curtea a stabilit că [art. 16 din Constituție](#) vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți

fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor. În felul acesta se justifică nu numai admisibilitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane, dar și necesitatea lui ([Decizia nr. 53 din 19 februarie 2002](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 3 aprilie 2002, [Decizia nr. 1.615 din 20 decembrie 2011](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99 din 8 februarie 2012, [Decizia nr. 323 din 30 aprilie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 467 din 29 iunie 2015, paragraful 19, [Decizia nr. 718 din 29 octombrie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 909 din 9 decembrie 2015, paragraful 15, [Decizia nr. 18 din 19 ianuarie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 10 martie 2016, paragraful 17, [Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 24 octombrie 2016, paragraful 21, [Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 5 mai 2017, paragraful 22, și [Decizia nr. 18 din 17 ianuarie 2017](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 312 din 2 mai 2017, paragraful 22).

Or, din perspectiva respectării demnității persoanei vulnerabile și a apărării libertății de voință și de acțiune a acesteia, persoana vulnerabilă din punct de vedere al exploatarei sexuale care este determinată sau căreia i se înlesnește să întrețină acte sexuale cu un singur client, de două ori, se află într-o situație similară cu cea care este determinată sau căreia i se înlesnește să întrețină acte sexuale cu doi clienți, în două ocazii diferite. De asemenea, persoanele vulnerabile se află în situații similare și în cazul obținerii de foloase patrimoniale de pe urma întreținerii de către acestea de acte sexuale cu un singur client, de două ori, respectiv cu doi clienți, în două ocazii diferite.

Sintagma „cu diferite persoane” din cuprinsul dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#), care reprezintă o cerință esențială atașată elementului material al laturii obiective a infracțiunii de proxenetism, instituie un tratament juridic diferit în cadrul aceleiași categorii de persoane vulnerabile, fără a avea însă nicio justificare obiectivă și rezonabilă, ceea ce duce la încălcarea principiului egalității cetățenilor în fața legii.

Observăm că, în [Codul penal din 1969](#), prostituția era incriminată, în dispozițiile [art. 328](#), ca fiind „fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane”. În doctrina creată sub imperiul [vechiului Cod penal](#) cu privire la reglementarea infracțiunii de prostituție, s-a susținut că raporturile sexuale trebuie întreținute cu mai multe persoane, întrucât „tocmai acest fapt scoate în evidență caracterul lor de mijloc obișnuit de procurare de venituri, de mijloace de existență” (V. Dongoroz, „Explicații teoretice ale Codului penal român”, vol. IV, Ed. Academiei Române, Ed. All Beck, București, 2003, pag. 652). Astfel, continuitatea raporturilor sexuale cu aceeași persoană „face să joace, în pofida caracterului interesat al acestora, o prezumție de afecțiune între parteneri, de oarecare stabilitate, care apropie aceste relații de acelea de concubinaj”.

Aceste argumente nu mai corespund însă rațiunii avute în vedere de legiuitor atunci când - incriminând proxenetismul prin [noul Cod penal](#) - a renunțat la condiția ca, prin practicarea prostituției, persoana vulnerabilă să își procure mijloacele de existență și a inclus proxenetismul în rândul infracțiunilor contra persoanei.

Așadar, [Codul penal din 1969](#) prevedea, în conținutul constitutiv al infracțiunii de prostituție, cerința ca raporturile sexuale să fie practicate „cu diferite persoane” (cu mai mulți clienți), cu scopul de a scoate în evidență caracterul lor de mijloc obișnuit de procurare de venituri.

[Noul Cod penal](#) a preluat, în conținutul constitutiv al infracțiunii de proxenetism, cerința ca subiectul pasiv, și anume persoana vulnerabilă care practică prostituția, să întrețină acte sexuale „cu diferite persoane”, dar a eliminat scopul cerinței, care era acela de a demonstra că, prin raporturile sexuale, persoana care practică prostituția își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență.

Or, nu poate fi admisă preluarea din vechea reglementare - în conținutul constitutiv al infracțiunii de proxenetism - a unui mijloc, și anume cerința întreținerii de acte sexuale „cu diferite persoane”, care nu mai servește dovedirii niciunui scop. Altfel, ar însemna că legiuitorul, pe de o parte, consideră că persoana care practică prostituția este o persoană vulnerabilă, adică o victimă, iar, pe de altă parte, impune o cerință care nu are nicio justificare obiectivă prin raportare la statutul de victimă, întrucât anulează acest statut într-o serie de cazuri care pot fi chiar mai grave decât acelea în care îl acordă.

Pornind chiar de la speța de față, în care inculpații au „procurat” unui cetățean străin câteva persoane de sex masculin pentru întreținerea de acte sexuale - presupunând că unui singur client i-ar fi „procurate” câteva zeci de persoane cu care să întrețină astfel de acte, ar însemna că, întrucât a existat un unic client, ar opera „o prezumție de afecțiune” între clientul respectiv și cele câteva zeci de persoane vulnerabile exploatate sexual, cu consecința exonerării de răspundere penală a proxenetului. Or, argumentul adus în doctrina anterioară [noului Cod penal](#) - în sensul creării unor relații apropiate de cele de concubinaj între persoana care își procura mijloacele de existență, practicând în acest scop raporturi sexuale, și unicul său client - privea strict relația dintre aceste două persoane, în contextul în care prostituția constituia infracțiune, fiind definită ca sursă de procurare a mijloacelor de existență.

Așadar, acest argument nu poate fi rupt din contextul vechii reglementări și aplicat situației proxenetului din [noul Cod penal](#), în condițiile dezincriminării prostituției. Mai mult, existența unor persoane (clienți) care să dispună de mijloacele necesare pentru a întreține acte sexuale - în schimbul unor foloase patrimoniale - cu câteva zeci sau

sute de persoane exploatate de un proxenet era de neimaginat în timpul regimului comunist, având în vedere modul de organizare și de funcționare a societății din acea vreme, dar a devenit o realitate în prezent. Așa cum a statuat Curtea în jurisprudența sa, prevederile [art. 1 alin. \(3\) din Constituție](#) - potrivit cărora „România este stat de drept [...], în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, [...], reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate”. - impun legiuitorului obligația de a lua măsuri în vederea respectării demnității omului ([Decizia Curții Constituționale nr. 1 din 11 ianuarie 2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012) și a apărării ordinii publice, prin adoptarea instrumentelor legale necesare în scopul prevenirii stării de pericol și a fenomenului infracțional, cu excluderea oricăror reglementări de natură să

ducă la încurajarea acestui fenomen ([deciziile Curții Constituționale nr. 44 din 16 februarie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 21 aprilie 2016, paragraful 22, și [nr. 224 din 4 aprilie 2017](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 9 iunie 2017, paragraful 34).

Este evident că determinarea și înlesnirea întreținerii de acte sexuale în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul, precum și obținerea de astfel de foloase de pe urma depravării sau prostituării uneia sau mai multor persoane vulnerabile aduc atingere bunelor moravuri, indiferent de numărul clienților cu care respectivele persoane exploatate întrețin acte sexuale. De asemenea, ordinea publică are de suferit, având în vedere consecințele unor asemenea relații de conviețuire socială în planul moralei publice. Or, Curtea a reținut, în jurisprudența sa, că principiile statului de drept și regimului nostru constituțional presupun interpretarea sistematică a drepturilor cetățenilor, ceea ce înseamnă și dreptul fiecărui cetățean de a pretinde statului să apere morala publică și bunele moravuri ([Decizia Curții Constituționale nr. 136 din 7 decembrie 1994](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 14 din 25 ianuarie 1995).

Considerăm că nereglementarea ca infracțiune a proxenetismului în cazul în care proxenetul „procură” unui unic client persoane cu care să întrețină relații sexuale evidențiază faptul că legiuitorul nu a luat măsurile necesare pentru respectarea demnității persoanelor vulnerabile din punct de vedere al exploatării sexuale și pentru apărarea libertății de voință și de acțiune a acestora, precum și a ordinii și moralei publice în situații care pot fi chiar mai grave decât acelea pentru care asemenea măsuri au fost luate, ceea ce este de natură să ducă la încurajarea unei anumite forme de proxenetism.

Apreciem, astfel, că trebuie asigurată protecția penală - prin incriminarea faptei de proxenetism - în cazul tuturor persoanelor vulnerabile, care întrețin acte sexuale în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul, indiferent de numărul persoanelor (clienților) cu care întrețin astfel de acte. Ca atare, incriminarea faptei de proxenetism - care constituie un mijloc de protecție a persoanelor vulnerabile din punct de vedere al exploatării sexuale - nu trebuie să fie condiționată de „succesul” pe care îl are persoana exploatată, întrucât cerința întreținerii de acte sexuale cu mai multe persoane nu constituie un criteriu obiectiv și rezonabil, de natură să justifice tratamentul juridic diferențiat.

Apărarea prin mijloace de drept penal a ordinii constituționale ține de competența Parlamentului, dar intră în atribuțiile Curții Constituționale verificarea modului în care politica penală configurată de legiuitor se reflectă asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, în vederea respectării unui just echilibru în raport cu valoarea socială ocrotită ([deciziile Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, [nr. 3 din 15 ianuarie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 71 din 29 ianuarie 2014, [nr. 603 din 6 octombrie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015, și [nr. 368 din 30 mai 2017](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 566 din 17 iulie 2017, paragraful 21).

III. Definiția dată „prostituției” în alte state membre ale Uniunii Europene

Examinarea definițiilor date prostituției într-un număr de 22 de state membre ale Uniunii Europene - Belgia, Bulgaria, Cehia, Croația, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Olanda, Polonia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia și Ungaria - arată că prostituția este înțeleasă ca practicarea de relații/raporturi/acte/contacte/servicii/activități sexuale în schimbul unor sume de bani/avantaje patrimoniale, fără a exista vreo condiție cu privire la numărul de clienți.

În câteva state, legislația penală prevede expres că practicarea prostituției presupune satisfacerea nevoilor sexuale „ale altuia”, și anume:

- în Belgia, Codul penal incriminează fapta persoanei care, pentru satisfacerea nevoilor sexuale ale altuia, angajează, pregătește sau reține o persoană adultă, în scopul depravării sau prostituării, chiar cu consimțământul acesteia (art. 380 alin. 1);
- în Malta, Codul penal prevede ca infracțiune fapta persoanei care, pentru satisfacerea nevoilor sexuale ale altuia, determină un minor să practice prostituția sau instigă, încurajează sau facilitează coruperea unei asemenea persoane (art. 204), respectiv fapta persoanei care, pentru satisfacerea nevoilor sexuale ale altuia, determină o persoană adultă să practice prostituția, folosindu-se de violență sau înșelăciune (art. 205);

– în Marea Britanie, Legea privind infracțiunile de natură sexuală (din 2003) definește prostituata ca fiind persoana care, cel puțin o dată, indiferent dacă a fost constrânsă sau nu, oferă sau furnizează servicii sexuale altei persoane în schimbul unei plăți sau unei promisiuni de plată, fie către prostituată, fie către altă persoană (art. 51 alin. 2);

– în Slovacia, Codul penal definește prostituția ca fiind satisfacerea nevoilor sexuale ale altuia prin raport sexual sau alte acte similare, în schimbul banilor (secțiunea 132 alin. 1);

– în Ungaria, Codul penal pedepsește orice persoană care racolează altă persoană pentru a o determina să întrețină relații sexuale cu un terț, în scopul obținerii unui câștig financiar (secțiunea 200 alin. 1).

Prin urmare, în toate cele 22 de state membre ale Uniunii Europene mai sus menționate, existența unui singur client este suficientă pentru reținerea infracțiunii de proxenetism.

Pentru motivele arătate, considerăm că s-ar fi impus admiterea excepției de neconstituționalitate și constatarea faptului că sintagma „cu diferite persoane” din cuprinsul dispozițiilor [art. 213 alin. \(4\) din Codul penal](#) este neconstituțională, întrucât încalcă prevederile constituționale ale [art. 1 alin. \(3\)](#) referitor la statul de drept - în componentele sale privind respectarea demnității omului și apărarea ordinii și a moralei publice -, ale [art. 16 alin. \(1\)](#) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și ale [art. 23 alin. \(1\)](#) privind libertatea individuală.

Judecători,

dr. Livia-Doina Stanciu

dr. Simona-Maya Teodoroiu
